

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

6 Vtrum sit aliqua lex peccati, seu somitis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](#)

legem dedit hominibus adhuc imperfectis existenti bus, & aliam perfectiorem iam manuductis per priorem legem ad maiorem capacitatem diuinorum.

AD SECUNDVM dicendum, quod salus hominum non poterat esse nisi per Christum illud Actuum. Non est aliud nomen datum hominibus, in quo oporteat nos saluos fieri, & ideo lex perfecte omnes ad salutem inducens, dari non potuit nisi post Christi aduentum: antea uero dari oportuit populo, ex quo Christus erat nasciturus, legem preparatoriam ad Christi susceptionem, in qua quedam rudimenta salutaris iustitiae continentur.

AD TERTIVM dicendum, quod lex naturalis dirigit hominem secundum quedam praecpta communia, in quibus conueniunt tam perfecti, quam imperfeci, & ideo est una omnium. Sed lex diuina dirigit hominem etiam in particularibus quibusdam, ad quae non similiter se habent perfecti & imperfeci: & ideo oportuit legem diuinam esse duplicem, sicut iam dictum est.

ARTICVLVS VI.

Vtrum sit aliqua lex fomitis.

AD SEXTVM sic proceditur. Videtur quod non sit aliqua lex fomitis. Dicit enim Isidorus in 2.Ethym. t. quod lex ratione consistit: fomes autem non consistit in ratione, sed magis a ratione deuiat. ergo fomes non habet rationem legis.

T2 Præt. Omnis lex obligatoria est, ita quod qui ea non seruant, transgressores dicuntur: sed fomes non constituit aliquem transgressor ex hoc, quod ipsum sequitur, sed magis transgressor redditur, si quis ipsum sequatur. ergo fomes non habet rōnē legis.

T3 Præt. Lex ordinatur ad bonum cōmune, ut supra habitat: sed fomes non inclinat ad bonum commune, sed magis ad bonum priuatum. ergo fomes non habet rationem legis.

SED CONTRA est, qd. Apost. dicit R. 7. Video legēlā in mēbris meis, repugnante legi mētis mee.

RESPON. dicendum, qd. sicut supra dictum est, Lex essentia liter inuenitur in regulante & mensurā te, participative autem in eo quod mensuratur & regatur: ita omnis inclinatio, uel ordinatio, quae inuenitur in his quae subiecta sunt legi participatiue, dicuntur, ut ex supra dictis patet. Pōt autem in his que subiectur legi, aliqua inclinatio inueniri duplicitate legislatore. Vno mō, in quantum directe suos inclinat subditos ad aliquid, & interdū ad diuersos adūs. Sm quē modū pōt dici, qd. alia est lex militū, & alia est lex mercatorū. Alio mō indirecte, inquantū scilicet per hoc, qd. legislator deſtituit aliquem ſibi ſubditum aliqua dignitate, ſequitur quod transeat in alium ordinem, & quaſi in aliam legē, puta, si miles ex militia deſtituitur, trāſabit in legem rusticorum, uel mercatorū. Sic igitur sub Deo legislatore diuerſe creature diuerſas habent naturales inclinations, ita ut quod unī est quodammodo lex, alteri fit contra legē, vt ſi dicā, qd. furibūdum eſſe, eſſe quodammodo lex carnis: eſſe autem cōtra legē ouis, uel alterius mā ſueti animalis. Eſſe ergo hominiſ lex, quā ſortitur ex ordinatione diuina p'm propriam cōditionē, ut ſ' rationē operetur: quae quidem lex fuit tam ualida in primo statu, ut nihil uel præter rationem, uel cōtra rationem posset subrepere homini: fed dum homo a Deo recessit, incurrit in hoc, quod feratur ſecūdū impetum sensualitatis. Et unicuique etiam particula ter hoc contingit, quanto magis a rōne recesserit,

ut ſic quodammodo bestiis affimiletur, que sensualitatis imperu feruntur, ſecundum illud Pſal.48. Hōcum in honore eſſet, non intellexit, comparatus eſt iumentis infipientibus, & ſimilis factus eſt illis. Sic igitur ipſa ſensualitatis inclinatio, quae fomes dicitur, in aliis quidem animalibus ſimpliceretur habet rationem legis, illo tamen modo, quo in talibus lex dici potest ſecundum directam inclinationem legis. In hominibus autem ſecundum hoc non habet rōnē legis, ſed magis eſt deriuatio a lege rationis: ſed inquitum per diuinam iustitiam homo deſtituitur originali iustitia, & uigore rationis, ipſe impetus sensualitatis, qui eum dicit, habet rōnē legis in quantum eſt penalis & ex lege diuina, consequens hominem deſtitutum propria dignitate.

AD PRIMVM ergo dicendum, qd. ratio illa procedit de fomite ſecundum ſe conſiderato, prout inclinat ad malum: ſic enim non habet rationem legis, ut dictum eſt, ſed ſecundum quod ſequitur ex diuine legis iustitia; tanquam ſi diceretur lex eſſe, quod aliquis nobilis propter ſuam culpm ad ſeruilia operari induci permitteretur.

AD SECUNDVM dicendum, quod obiectione illa procedit de eo quod eſt lex quaſi regula & meſura; ſic n. deuiantes a lege transgrediores conſtituantur. ſic autē fomes non eſt lex, ſed per quandam participationē, ut ſupra dictum eſt.

Contra. **A**D TERTIVM dicendum, quod ratio illa procedit de fomite quantum ad inclinationem propriam, non autem quantum ad ſuam originem: & tamen ſi conſideretur inclinationis ſensualitatis prout eſt in aliis animalibus, ſic ordinatur ad bonum commune, id eſt, ad conſervationem nature in ſpecie, uel individuo. & hoc eſt etiam in homine, prout ſensualitas ſubditur rōnē; ſed fomes dicitur, ſecundum qd. exit rationis ordinem.

QVAESTIO XCII.

De effectibus legis, in duos articulos diuidit.

¶ Super questionis 92. articulum pri-
mum.

DE INDE conſiderandum eſt de effectibus legis.

Et circa hoc queruntur duo.

T1 Primo, Vtrum effectus legis fit homines facere bonos.

T2 Secundo, Vtrum effectus legis fit imperare, uetare, permettere, & punire, ſicut legisperitus dicit.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum effectus legis fit facere homines bonos.

AD PRIMVM ſic proceditur. Vi detur, quod legis effectus non fit facere homines bonos. Homines enim ſunt boni per uitatem. Virtus enim eſt, quae bonum facit habentem, ut dicitur in 2.Ethi. ſed uirtus eſt homini a ſolo Deo. ipſe enim eam facit in nobis ſine nobis, ut ſupra dictū eſt in diuinatione uirtutis. ergo legis non eſt homines facere bonos.

T2 Præt. Lex non prodeſt homini-

In art. 1. queſt. 92. dubium occurrit circa rationē ex eo, quod aut falſum al- fum, aut intentum nō infert. Propofitio nanque fundans rationē litera eſt ita, Vir⁹ cuiuslibet ſubdit⁹ eſt, ut bene ſubſiciatur principanti. haec autem propofitio aut intelligitur formaliter de ſubdit⁹, in quantum ſubdit⁹, aut materialiter de eo qui eſt ſubdit⁹. Si formaliter, propofitio eſt uera: ſed non infert, niſi quod lex facit ſubdit⁹, in quantum ſubdit⁹, bonos: hoc autem non eſt facere homines bonos, qd. ſicut aliud eſt esse hominem, & aliud eſt ſubdit⁹: ita alia eſt bonitas hominis, & alia eſt bonitas ſubdit⁹. & tamen titulus articuli queſit, an ſit legis facere homines bonos:

Infr. ar. 2. ad
4. & 3. cōtra
c. 11. 6. 2. &
3. & 4. &
Ro. 10.

Ca. 6. in pri-
tn. & 5.
q. 55. ar. 4.